

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta broj 01- 4051 od 31.12.2021. imenovana je Komisija za ocjenu Master rada "Između prevoda i adaptacije - analiza prevođenja medijskih članaka sa crnogorskog (bosanskog, hrvatskog, srpskog) na francuski jezik" kandidata Luke Sitarice (br.indeksa 9/20) sa Studijskog programa za francuski jezik i književnost, u sljedećem sastavu: doc.dr Jasmina Nikčević, doc.dr Olivera Vušović i prof.dr Jasmina Anđelić.

Komisija Vijeću podnosi izvještaj o ocjeni master rada.

IZVJEŠTAJ O OCJENI MASTER RADA

Koncepcija rada

Master rad "Slaganje vremena u francuskom jeziku i mogućnosti njegovog prevodnog transponovanja u crnogorski (bosanski, hrvatski, srpski) jezik" kandidata Luke Sitarice napisan je na 73 strane. Osim podrazumijevajućih djelova kao što su uvod, zaključak i literatura, rad je podijeljen na šest poglavlja: *Predmet i plan istraživanja*, *Prevođenje u medijima*, *Adaptacija - definicija, sličnosti i razlike u odnosu na prevođenje*, *Prezentacija korpusa tekstova*, *Analiza korpusa* i *Rezultati istraživanja*.

U kratkom **uvodu** kandidat ističe značaj prevođenja i traduktoloških istraživanja, daje sažeti uvid u razvoj ove djelatnosti stare koliko i potreba za pismenom komunikacijom, potkrepljujući ga navođenjem poznatih primjera i mitova na kojima počiva judeohrišćanska civilizacija te pokazujući fleksibilnost i prilagodljivost discipline kroz uključivanje najširih socio-kulturoloških aspekata u analizu prevođenja.

U **prvom poglavlju** naslovljenom *Predmet i plan istraživanja*, kandidat jasno izlaže predmet istraživanja objašnjavajući svoj izbor iskustvom stečenim u medijskom prevođenju u okviru projekta Univerzitetske agencije za frankofoniju (AUF) i znanjima stečenim u nastavi. Kandidat podsjeća na istraživačka pitanja i kratko izlaže strukturu rada po poglavljima.

Drugo poglavlje, naslovljeno *Prevođenje u medijima*, sadrži dva potpoglavlja: *Značaj prevođenja za medije i interkulturni dijalog* i *Modaliteti upotrebe prevođenja u novinarstvu i svijest o njegovom značaju kod novinara i urednika*. U prvom potpoglavlju, kandidat se tematski nadovezuje na Uvod, navodi istorijske početke pismenog prevođenja za medije i opisuje karakteristike i specifičnosti ove djelatnosti kao jedne od najvažnijih za rad medija u globalizovanom svijetu, ne zaboravljajući ni važna pitanja ideologije, etike i kulturološkog filtera. Drugo potpoglavlje pojašnjava metode koje se primjenjuju u novinarskom prevođenju poput transeditinga i lokalizacije oslanjajući se na polazišta ključnih savremenih teoretičara prevođenja relevantna za datu oblast istraživanja.

Cilj **trećeg poglavlja rada**, *Adaptacija - definicija, sličnosti i razlike u odnosu na prevođenje* je jasno definisanje i povlačenje razlike između dvije srodne aktivnosti koje kandidat upoređuje. On to čini pozivajući se na hronološki izložen i solidan teorijski okvir i konstatuje da se radi o fluidnoj granici budući da se različiti autori ne slažu u pogledu toga da li se u različitim oblastima prevodilaštva kao reper za razgraničavanje ove dvije aktivnosti može uzeti vjernost smislu ili formi.

U **četvrtom poglavlju**, *Prezentacija korpusa tekstova*, kandidat opisuje nastanak i karakteristike korpusa medijskih tekstova koji je koristio za istraživanje. Budući da se korpus sastoji iz dva jasno izdiferencirana paralelna mini - korpusa (original i odgovarajući prevod svakog teksta), poglavlje sadrži dva odgovarajuća potpoglavlja: *Projekat studentskog prevođenja medijskih tekstova Europa Plus* i *Le Courier des Balkans*. Ovaj prikaz omogućava čitaocu da uzme u obzir različita ograničenja i pristupe sa kojima se prevodilac suočava u specifičnom kontekstu kakav su savremeni mediji.

Peto poglavlje donosi analizu predstavljenog korpusa i podijeljeno je na tri potpoglavlja u kojima kandidat analizira prepreke u prevođenju medijskih članaka na francuski jezik na primjerima iz predstavljenog korpusa klasifikujući ih kao leksičke, sintaksičke i interkulture. Na to jasno ukazuju i naslovi potpoglavlja, *Problematika prevođenja sa leksičkog aspekta - primjeri iz korpusa i komentari*, *Problematika prevođenja sa sintaksičkog aspekta - primjeri iz korpusa i komentari* i *Problematika prevođenja sa interkulturenog aspekta - primjeri iz korpusa i komentari*. Svako potpoglavlje počinje kratkom identifikacijom problema sa kojima se prevodilac suočava na datom nivou, a pored problema ekvivalencije ističe se i važnost kulturnog filtera koji prevodilac mora primjenjivati. Kandidat sve to ilustruje navođenjem primjera iz korpusa, komentarišući odstupanja prevoda od izvornog teksta i uspješnost primijenjene prevodilačke strategije. Na kraju sva tri potpoglavlja, kandidat daje kratak zaključni komentar o svakom od nivoa analize i potvrđuje opravdanost jasnog diferenciranja dva mini-korpusa budući da se vjernost, odnosno fleksibilnost u njima razlikuje u skladu sa karakteristikama opisanim u prezentaciji korpusa.

Šesto poglavlje rada, kao što se u naslovu navodi, iznosi rezultate istraživanja koji su podijeljeni u dva potpoglavlja, *Adaptacija i njena opravdanost - primjeri iz korpusa* i *Pregled prevodilačkih teorija i njihova primjena u prevođenju korpusnih tekstova*. Budući da je analiza korpusa studentskih prevoda *Europa Plus* očekivano pokazala manje prisustvo adaptacije i tendenciju veće vjernosti strukturi izvornika, potpoglavlje *Adaptacija i njena opravdanost - primjeri iz korpusa* je, nakon kratkog teorijskog podsjećanja na vrste adaptacije, potkrijepljeno primjerima lokalne i globalne adaptacije iz bogatog korpusa *Le Courrier des Balkans*. Ova ilustracija kandidatu služi kao uvod u odgovor na istraživačko pitanje o granici između prevoda i adaptacije na osnovu Bastenova četiri kriterijuma (Georges Bastin). Rezultati analize pokazuju da do adaptacije u medijskom prevođenju dolazi iz dva glavna razloga, a to su neophodnost kulturnog filtriranja i okolnosti tržišnih uslova koje su eksterne u odnosu na prevodilačku aktivnost kao takvu ali su inherentne radu u medijima. U tom smislu, kandidat dodaje da se granica između prevoda i adaptacije određuje stepenom promjene forme i sadržaja ciljnog teksta u odnosu na izvorni tekst odnosno mogućnošću njegove identifikacije sa izvornikom u tom pogledu. U *Pregledu prevodilačkih teorija i njihove primjene u prevođenju korpusnih tekstova* daje se odgovor na istraživačko pitanje o primjeni određene traduktološke teorije u analiziranom korpusu, na osnovu teorijskog okvira, karakteristika prevedenih članaka, načina prevazilaženja prepreka u prevođenju i prisustva adaptacije. Kandidat zaključuje da je i u korpusu *Europa Plus* i u korpusu *Le Courrier des Balkans* dominantno primijenjena Skopos teorija, dok se u prevodilačkim strategijama detektovanim u korpusu *Le Courrier des Balkans*, pored prethodno pomenute, prepoznaju i elementi Teorije akcije.

U **zaključku** kandidat rezimira postavljene ciljeve i dobijene rezultate na osnovu postavljenih istraživačkih pitanja i datog teorijskog okvira. Ukazuje se na mogućnosti primjene rezultata u obuci prevodilaca za medije i nastavi prevođenja kao i na nove moguće pravce razvoja ovog istraživanja (društvene mreže, copywriting i marketing).

Literatura obuhvata reference koje se pominju u radu i sadrži 40 jedinica.

Priloženi **Korpus** sadrži poveznice za izvorne tekstove i objavljene prevode petnaest članaka iz kojih potiču primjeri citirani u radu (osam članaka *Europa Plus* i sedam članaka *Le Courrier des Balkans*).

Metode i predmet istraživanja

Kandidat se odlučio za aktuelnu i relevantnu istraživačku temu koja se tiče ispitivanja karakteristika prevodilačkog rada u savremenim medijima i pri tome je primjenjivao različite metode. Metoda analize sadržaja primijenjena je na izučavanje traduktološke literature, dok je deskriptivna metoda je bila nezaobilazna za opis teorijskog okvira i predstavljanje paralelnog korpusa. Dvojezični korpus je dominantno analiziran komparativnom metodom, a rezultati dobijeni istraživanjem su metodom sinteze dovedeni u međusobnu vezu koja daje odgovor na postavljena pitanja.

Istraživačka pitanja

Luka Sitarica je kroz analizu korpusa pokušao da odgovori na dva međusobno povezana istraživačka pitanja. Prvo se terminološki ogleda i u naslovu master rada i glasi: "Kada tačno prelazimo sa prevođenja na adaptaciju, odnosno gdje je granica između ova dva, naizgled slična, pristupa?" Za odgovor na ovo pitanje dat je i odgovarajući teorijski okvir, četiri uslova koja postavlja Georges Bastin (neefikasnost transkodiranja, neusklađenost situacija, promjena žanra i narušavanje komunikacijske ravnoteže) što omogućava kandidatu da u ovoj "fluidnoj" disciplini ostane u predeterminisanim naučnim granicama. Drugo pitanje se odnosi na primjenljivost traduktoloških teorija u oblasti medijskog prevođenja i prepoznavanje primijenjene teorije kroz analizu korpusa.

Nakon neophodnog teorijskog uvoda, deskripcije specifičnosti medijskog prevođenja i prezentiranja korpusa, kandidat je odgovore na postavljena pitanja tražio analiziranjem primjera teksta izvornika i njegovog prevoda na francuski jezik. To je učinio vrlo posvećeno, analizirajući klasifikovane prevodilačke prepreke, demonstrirajući primjere značajnog odstupanja od izvornika kroz adaptaciju i objašnjavajući potencijalne uzroke njihove prihvatljivosti. To ga vodi ka teorijski zasnovanim i praktično obrazloženim odgovorima na oba postavljena pitanja.

Zaključci i naučni doprinos

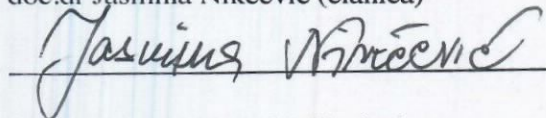
Odabir teme, primijenjene metode i dobijeni rezultat istraživanja kandidata Luke Sitarice predstavljaju istovremeni doprinos analizi frankofonog medijskog diskursa i studijama prevođenja sa crnogorskog (BHS) jezika na francuski jezik. Odabrana tema je aktuelna i otvara prostor za dalje preusmjeravanje istraživanja na nove korpusne koji uključuju multidisciplinarni pristup poput prevođenja u marketingu i na društvenim mrežama.

Postavljanjem teorijskog okvira kandidat dokazuje posvećenost, studioznost i razumijevanje izučavanog fenomena, a uspješnom primjenom analize sadržaja i deskriptivne metode daje uvid u mjesto prevođenja u medijima i njegove važne karakteristike i ograničenja u tom okviru. Dok poredi primjere iz paralelnog medijskog korpusa, Luka Sitarica je usmjeren na etapno dobijanje odgovora na postavljena istraživačka pitanja. Konačno, dobijeni rezultati potvrđuju važnost poznavanja razlika između prevođenja i adaptacije, ali i uzimanja u obzir cjelokupnog konteksta, uređivačke politike, zakona tržišta i recepcije krajnjeg korisnika - čitaoca iz druge kulture. Analiza Luke Sitarice svakako otvara širi okvir za proučavanje prevođenja u savremenoj medijskoj komunikaciji koje se dotiče širokog spektra eksternih faktora uticaja ali i prevodilačke etike.

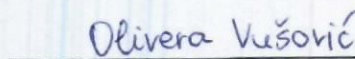
Komisija predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati izvještaj i odobri javnu odbranu master rada kandidata Luke Sitarice.

KOMISIJA

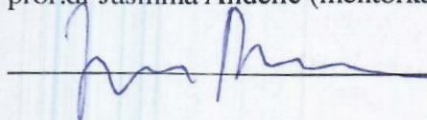
doc.dr Jasmina Nikčević (članica)

doc.dr Olivera Vušović (članica)

prof.dr Jasmina Anđelić (mentorka)

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET			
Primljeno	13.12.2024.		
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
03	1871/4		